

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Nästa steg? – Förslag för en stärkt minoritetspolitik **SOU 2017:60**

Sammanfattning

Sverigefinska ungdomsförbundet, SFU, välkomnar och tillstyrker förslagen som utredningen presenterar. SFU vill lyfta fram följande frågor som särskilt viktiga.

SFU anser att överförandet av språket mellan generationerna måste vara det prioriterade målet för att leva upp till skyddet av de nationella minoriteterna och minoritetsspråken. För att kunna göra detta är det nödvändigt att kommuner och landsting antar dokumenterade mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet. SFU välkomnar att översynsmyndigheten och MUCF tar över ansvaret för kunskapshöjande åtgärder. Minoritetskompetensen behöver säkerställas både hos ansvariga myndigheter, skolor och i media. Då samordning och uppföljning är bristfällig och i nuläget inte kan garantera detta välkomnar SFU inrättandet av en myndighet med ansvar för informationsspridning och uppföljning.

Förbundet efterfrågar också en tydligare reglering av alla kommuners skyldigheter att erbjuda förskola. För detta ändamål krävs att formuleringen "helt eller delvis" förtydligas till det snävare uttrycket "helt eller till väsentlig del", när det gäller rätten att erbjudas förskola på minoritetsspråket i ett förvaltningsområde. SFU ställer sig vidare positiv till utvecklingen av språkcentrum för finska och meänkieli. Förbundet instämmer också i att barn och unga behöver inkluderas bättre i samrådsförfarandet.

Nedan följer Sverigefinska ungdomsförbundets samlade kommentarer och synpunkter.

Författningsförslag

Förbundet instämmer i utredningens bedömning om författningsförslag.

SFU vill särskilt lyfta vikten av föreslagen lydelse 5a§, om förvaltningsmyndigheternas skyldighet att föra en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna.

Förbundet vill också betona vikten av att kommuner och landsting, enligt föreslagen lydelse 5b§, ska göra de kartläggningar som behövs för den minoritetspolitiska verksamheten.

Slutsatser, överväganden och förslag

4.1.3 Rätten att använda finska, samiska och meänkieli i kontakter med myndigheter

SFU tillstyrker förslaget och vill tillägga att landsting och kommuner, som delvis ingår i ett förvaltningsområde, bör utveckla sjukvårdsrådgivning på minoritetsspråket.

4.2.1 Det grundläggande skyddet har fått dåligt genomslag

SFU vill betona vikten av att sverigefinnar har samma minoritetspolitiska rättigheter i alla kommuner. För att säkerställa att rättigheterna i grundskyddet efterlevs överallt måste minoritetskompetensen hos Skolinspektionen och Justitieombudsmannen öka. Vi ser också att modersmålsstödet behöver läggas till i grundskyddet, då ett flertal kommuner i hela landet i dagsläget väljer att avskaffa det. Därtill vill SFU betona vikten av en tillsynsmyndighet, enligt 5.2, som har i uppdrag att granska hur kommunerna lever upp till lagen.

4.2.2 En stärkt medvetenhet om minoritetspolitiken

SFU instämmer i betänkandets förslag, att kommuner och landsting ska anta dokumenterade mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet, och understryker att det bör framgå hur de ska följas upp. Vi konstaterar att det hos många kommuner saknas en medvetenhet om vilka det är som är ansvariga för minoritetspolitikens efterlevnad. Vidare vill vi tillägga att Sverige bör följa exempel från länder som infört en nationell minoritetsspråksstrategi, för att skapa dokumenterade mål och riktlinjer på nationell nivå.

4.3.3 Minoritetsorganisationernas förutsättningar behöver stärkas

SFU välkomnar förslaget att ge uppföljningsmyndigheten och MUCF ansvar för att stärka minoritetsorganisationernas förutsättningar och utöva inflytande genom utbildning och andra kunskapshöjande åtgärder. Förbundet vill tillägga att kompetensen först bör säkerställas inom den ansvariga myndigheten, för att detta ska ha en positiv effekt. Sverigefinska ungdomsförbundet ser med stor oro på utvecklingen av ett föreningsliv som har svårt att engagera unga, på grund av otillräckliga ekonomiska resurser. MUCF har sänkt kraven för statsunderstöd till ungdomsorganisationer som samlar nationella minoriteter, men minoritetsorganisationernas särställning återspeglas ännu inte i de uppställda kraven för föreningsstöd i de flesta av landets kommuner och landsting. SFUs förslag är att uppföljningsmyndigheten tillsammans med MUCF bör ge en rekommendation till landets kommuner över hur denna problematik kan lösas.

4.3.4 Förutsättningarna för barn och ungdomar bör beaktas särskilt

SFU instämmer i utredningens förslag och delar helhjärtat bedömningen om att barn och unga behöver bli en del av samrådsprocesser, vilket är i linje med Barnkonventionen.

4.3.5 Statsbidrag till nationella minoritetsorganisationer

SFU instämmer i att hanteringen av bidragsgivningen till riksorganisationerna bör flyttas till en myndighet med erfarenhet av bidragsgivning till det civila samhället.

Sverigefinska ungdomsförbundet - Ruotsinsuomalaisten nuorten liitto

Bellmansgatan 15 118 47 Stockholm
info@ungfin.se www.ungfin.se

Förbundet vill påminna om att en förutsättning för förverkligandet av punkt 3.8.1, om en minoritetspolitik med större inriktning på överföringen av språk och kultur till nästkommande generation, är att man prioriterar statsbidragets användning till ungdomsorganisationer. Förbundet konstaterar att kunskapen om nationella minoriteters rättigheter är bristfällig bland unga, samtidigt som tillgängliga resurser för gruppen är knappa. Därför är det av vikt att öronmärka pengar till de nationella minoriteternas ungdomsförbund, för att stödja en reell möjlighet att sprida information och representera unga sverigefinnars röst i samråd.

5.2 En nystart för uppföljning och samordning av minoritetspolitiken

SFU instämmer i utredningens förslag och vill betona att den nuvarande ordningen för samordning och uppföljning har stora brister. Såväl uppföljning som återrapportering och tillämpning av grundskyddet har varit långt ifrån tillfredsställande. Förbundet har dåliga erfarenheter av Länsstyrelsen i Stockholm som myndighet med informationsansvar om minoritetslagen och stöd för enskildas anmälningar till andra myndigheter. Därför ser vi gärna att en myndighet med informations- och uppföljningsansvar inrättas. Förbundet vill tillägga att myndigheten bör ha möjlighet att ta till sanktioner mot de som inte följer minoritetslagen genom att till exempel kunna begära tillbaka minoritetsbidraget.

6.2.1 Stöd till förskolans huvudmän

SFU instämmer i förslaget och vill betona att utvecklingen av språkcentrum för finska och meänkieli är vitala för att stödja utvecklingen av metodmaterial för språkrevitalisering. Därtill anser vi att forskning om språkbadets och språkböns goda effekter bör användas i detta arbete.

6.2.2 Benämningen kulturarvsspråk bör övervägas i utbildningssammanhang

Vi anser att begreppet modersmål istället bör kompletteras med ordet *nationellt minoritetsspråk*, för att inte urholka begreppet och för att inte skapa begreppsförvirring.

6.3.2 En tydligare reglering av kommunernas skyldigheter

Sverigefinska ungdomsförbundet instämmer i att det krävs ett förtydligande av formuleringen ”helt eller delvis” till det snävare uttrycket ”helt eller till väsentlig del”, när det gäller rätten att erbjudas förskola på finska i finskt förvaltningsområde. För att den ska förverkligas anser förbundet dock att förslaget bör gå ännu längre när det gäller kommunernas skyldighet att erbjuda förskola på finska, vilket ingår i grundskyddet. Detta är essentiellt för att utredningens ställningstagande i 3.8.1, om vikten att överföra språk och kultur mellan generationerna, ska gå från ord till handling.

6.3.3. Synliggörande av efterfrågan

Vi instämmer med förslaget då vi menar att intresset för förskoleverksamhet på finska, meänkieli och samiska skulle öka om vårdnadshavare uttryckligen blir tillfrågade om det. Att det finns en sådan skyldighet är nödvändig för att 6.3.2 ska få verklig effekt.

8.2.2 Utbildningsmöjligheterna bör ses över

Sverigefinska ungdomsförbundet välkomnar förslaget om att utveckla uppdragsutbildningar och kompletterande utbildningar för att lösa personalbristen. Vi vill också tillägga att gymnasieelever bör ges möjlighet att välja ett minoritetsspråk som modernt språk, för att på så vis höja språkens status och stärka kompetensen.

11.2 Public service och annan media

Vi instämmer i utredningens bedömningar men vill tillägga att det är viktigt att SVT utökar sitt samarbete med Yle för att på så vis få större tillgång till program på finska. Mer resurser behövs också för att svensk public service ska kunna skapa egna sverigefinska program.

11.3.1 Förbättrad uppfyllelse av läroplanernas målsättningar

SFU instämmer helt i utredningens bedömning och vill betona skolans vitala roll, för en lyckad revitalisering av det finska språket, och medvetenhet bland unga om de nationella minoriteterna. Kunskap är avgörande för att kunna utkräva sina rättigheter och förstå sin historia som tillhörande en nationell minoritet.

11.3.2 Förbättrade kunskaper bland lärarna

SFU instämmer helt i förslagen och anser dem avgörande enligt samma resonemang som ovan.

12.3 Bevarandeprogram för minoritetsspråken

Sverigefinska ungdomsförbundet välkomnar förslaget om ett långsiktigt bevarandeprogram för de nationella minoriteterna. För att kunna uppnå målet med en hållbar revitalisering av språket välkomnar vi därtill att ett språkcentrum bildas för finska och meänkieli.

Sverigefinska ungdomsförbundet
genom

Ella Turta, vice ordförande
2017-10-05

Ordförande Dennis Barvsten, vice ordförande Ella Turta, verksamhetskoordinator Venla Odenbalk, styrelseledamöterna Josefin Gustafsson, Suvi Vallius och Emilia Keskiisaari samt styrelsesuppleant Alice Kyander har deltagit i framtagandet av detta remissyttrande.